

Потрібно зазначити, що й сам розмір обов'язкової частки став предметом дискусії. Була встановлена концепція встановлення різних розмірів обов'язкової частки залежно від рівня матеріальної забезпеченості спадкоємців. Цивільний Кодекс України не сприйняв диференційованого підходу, встановивши, що обов'язкова частка повинна дорівнювати половині частки, яка належала б обов'язковим спадкоємцям у разі спадкування за законом.

Отже, на даному періоді питання щодо регламентації інституту обов'язкової частки в спадщині залишається відкритим, а також потребує детального вивчення та удосконалення.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 № N 435-IV // Відомості Верховної Ради України. // 2003. – №40. – Ст.356.
2. Чепіга Т.Д. Теоретична доктрина спадкового права. // Актуальні проблеми громадянського права, громадянського обов'язку і арбітражного процесу – М., Статут, 2009. – 3. 298.
3. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / За ред. В.І. Борисової, І.В. Спасібо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. – К., 2011. – 458 с.

УДК 347.136:331.2 (043.2)

Сидорук К.Г.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ,
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ОБІЦЯНКИ ВИНАГОРОДИ

Фізичні чи юридичні особи, які бажають досягти певної мети, як правило, укладають відповідний договір з конкретним контрагентом – продавцем, перевізником, підрядником та ін. Але трапляються випадки, коли досягти бажаного результату можна лише долучившись до співпраці широке коло осіб шляхом публічної обіцянки винагороди, яка адресується всім бажаючим, але винагороду отримає той, хто досягне зазначеної в обіцянці мети.

Таке звернення до невизначеного кола осіб, зроблене через засоби масової інформації чи іншим чином (наприклад, шляхом розміщення

об'яв на дошках оголошень) з обіцянням винагороди за передання певної інформації, знайдення речі тощо вважається публічною обіцянкою винагороди без оголошення конкурсу, а, відповідно, відносини, які виникають між особою, що пообіцяла винагороду, та особами, які на це звернення відгукнулися, регулюються положеннями Цивільного кодексу України.

Публічна обіцянка винагороди – це односторонній правочин, в силу якого одна особа зобов'язується сплатити матеріальну винагороду будь-якій особі за умови досягнення нею зазначеного результату.

У сповіщенні публічної обіцянки винагороди мають бути визначені завдання, строк та місце його виконання, форма та розмір винагороди [1, с.279]. Таким чином, юридичного значення публічна обіцянка винагороди набуватиме лише за наявності у сповіщенні зазначеної інформації.

Предметом публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу є виконання певного завдання, що може стосуватися як разової дії, спрямованої на досягнення унікального результату, який є єдиним у своєму роді (наприклад, знайти та повернути документ), так і необмеженої кількості дій одного виду, що можуть бути вчинені декількома різними особами. Завдання, яке потрібно виконати, необхідно визначати якомога чіткіше, адже внаслідок неповного викладення сутності можливе двозначне сприйняття змісту завдання, що, у свою чергу, може призвести, наприклад, до спроб повернення й намагань витребувати винагороду не за втрачені речі, а лише схожі на них.

Також слід мати на увазі те, що дія, яка є предметом публічної обіцянки винагороди, повинна бути лише правомірною.

Окрім змісту завдання, повинні бути визначені також місце його виконання, тобто місце передання вже досягнутого результату, форма та розмір обіцяної винагороди. На практиці ж досить часто трапляються оголошення з формулюванням "винагорода гарантується", без будь-яких вказівок на її форму та розмір. Мається на увазі, що форма та розмір винагороди визначатимуться за погодженням між особою, яка публічно пообіцяла винагороду, та між особою, яка виконала відповідне завдання, а у разі недосягнення згоди між ними – встановлюватиметься судом.

Особа, яка публічно обіцяла винагороду, має право змінити завдання та умови надання винагороди, а особа, яка приступила до виконання завдання, має право вимагати відшкодування збитків, завданих їй у зв'язку із зміною завдання. Так, якщо публічна обіцянка винагороди була зроблена, наприклад, через газету, то повідомлення про зміну завдання та умов

надання винагороди може бути зроблене шляхом виступу по телебаченню, адже вимоги щодо сповіщення про зміну завдання та умов надання винагороди тим самим шляхом, яким була здійснена і публічна обіцянка винагороди, Цивільний кодекс не містить. Тобто, виникає ситуація, коли особа, звертаючись з публічною обіцянкою винагороди через один засіб масової інформації, потім зменшує розмір обіцяної винагороди за виконання завдання, публічно повідомивши про це, наприклад, шляхом розвішування відповідних об'яв на дошках оголошень. В такому випадку порушуються інтереси осіб, які відгукуються на публічні звернення, адже мало ймовірно, що людина своєчасно дізнається про зміну завдання.

Припиняється зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди у випадках, які визначені у ст. 1149 ЦК: 1) закінчення строку для передання результату; 2) передання результату особою, яка перша виконала завдання; 3) у разі, якщо особа, яка публічно обіцяла винагороду, публічно оголошує про припинення завдання. В останньому випадку особа, яка понесла реальні витрати на підготовку до виконання завдання, що містилося у публічній обіцянці винагороди, вправі вимагати їх відшкодування. Що стосується завдань особі, яка розпочала виконання завдання, внаслідок оголошення про його припинення збитків, то положення цивільного законодавства їх відшкодування за наведених обставин не передбачають [3, с.697].

Таким чином, спеціальні випадки припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди без оголошення конкурсу, передбачені ЦК України, в певних випадках навряд чи можуть бути застосовані на практиці.

В багатьох країнах світу розшук речей, людей за подібними оголошеннями з обіцянкою винагороди став прибутковим бізнесом. Окремі працівники бюро розшуку відслідковують у засобах масової інформації оголошення, в яких за повернення чи надання якої-небудь інформації про людей, речі обіцяють винагороду, а спеціалісти бюро розшукують або збирають інформацію про них.

Література

1. Цивільний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України від 16.01.2003р. № 435-IV, із змінами та доповненнями на 19.01.2013р.
2. Заїка Ю.О. Українське цивільне право. Навч. посіб / Ю. Заїка.- К.: Істина, 2005. – 312 с.
3. Харитонов Є. Цивільне право України : Підручник / О. Старцев. – Вид. 2, перероб. і доп. – К.: Істина, 2007. – 816 с

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ СТАТУСУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ, ЯК СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поточні зміни економічних реалій в Україні вимагають адекватного оновлення законодавчої бази держави, що покликано забезпечити юридичну основу розвитку ринкової економіки. Підприємницька діяльність – це ключовий елемент цивільно-правових відносин, а фізична особа – підприємець – одна із центральних фігур соціально-економічного та політичного життя громадянського суспільства.

Підприємництво визначається як: реалізація фізичною особою або юридичною особою своєї правоздатності шляхом складання і виконання цивільно-правових договорів неспоживчого характеру з метою одержання прибутку, які діють за власною ініціативою, на власний ризик, за власний кошт; незаборонена законом, ініціативна, систематична діяльність приватних осіб і юридичних осіб, що базується на приватній або будь-якій іншій формі власності, спрямована на отримання прибутку від виробництва товарів, виконання робіт і надання послуг, здійснювана на власний ризик і під свою відповідальність; ініціативна, самостійна діяльність громадян, яка здійснюється на свій ризик та під свою майнову відповідальність, спрямована на отримання прибутку та особистого доходу; різновид творчої, пошукової, ризикової, соціальної діяльності.

Враховуючи зазначені підходи до визначення поняття "підприємництво", доцільно розглянути основні ознаки підприємницької діяльності, що виокремлюються в юридичній літературі. Так Д.В. Захихайло поняття підприємництва визначає як форму реалізації правоздатності через укладення договорів [5, с.54]. В.Л. Мусіяка зазначає, що основним моментом в підприємницькій діяльності є її базування на правівласності. У Цивільному кодексі України правовому регулюванню підприємницької діяльності фізичних осіб присвячена V глава, яка встановлює:

- що право на здійснення підприємницької діяльності, яка не заборо-